

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2024
WRAZ Z ZESTAWIENIEM POTRZEB**

**Uchwała nr LXIII/1005/2023 Rady Miasta Chorzów
z dnia 25 maja 2023 r.**

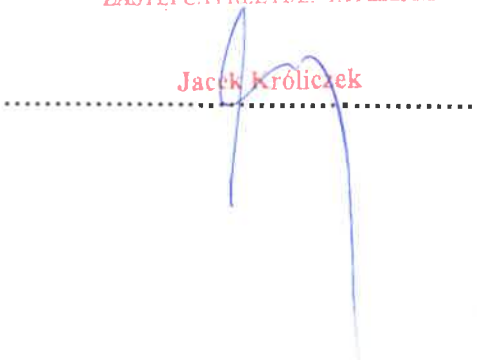
w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Chorzowie
na lata 2023 - 2025

Opracował:
Ośrodek Pomocy Społecznej

Zatwierdził:

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Jacek Króliczek

Chorzów, 2025 rok

Spis treści

Wstęp	3
I. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny	3
II. Potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny	8
Podsumowanie	8

WSTĘP

W 2024r. Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania gminy z zakresu wspierania rodziny oraz zadania powiatu dotyczące pieczy zastępczej określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 49).

Poniżej zostało przedstawione sprawozdanie za 2024r. z realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny wraz z zestawieniem potrzeb. W sprawozdaniu ujęto informację o realizacji uchwalonej w dniu 25 maja 2023r. przez Radę Miasta Chorzów uchwały Nr LXIII/1005/2023 w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Chorzowie na lata 2023-2025.

I. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny

Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny, określonych w art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m.in.:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

1. Realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Chorzowie na lata 2023-2025 został uchwalony przez Radę Miasta Chorzów dnia 25 maja 2023r.

Celem głównym programu jest:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji (umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej) oraz rozwiązywanie już istniejących kryzysów.
2. Utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej bądź jego powrót do rodziny.

Cele te są realizowane za pomocą celów szczegółowych poprzez:

1. Podniesienie kompetencji i umiejętności wychowawczo-opiekuńczych rodziców, poprzez wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu tych funkcji.
2. Poprawę funkcjonowania rodziny na płaszczyźnie socjalno-bytowej.
3. Zapewnienie infrastruktury i dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.

2. Tworzenie możliwości i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W 2024r. asystenci rodziny brali udział w formach doskonalenia zawodowego poprzez udział w szkoleniach oraz poddawali swoją pracę superwizji. Na ten cel ze środków gminy wydatkowano kwotę 9127,60zł.

Asystenci rodziny brali udział w szkoleniach z zakresu Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach (TSR) szkolenie II stopnia. TSR jest ukierunkowana na osiągnięcie określonego przez Klienta celu, nie analizując deficytów i problemów, które uświadomiły mu potrzebę poszukiwania wsparcia. Jednocześnie TSR zakłada, że osoba wspierająca będzie podążać za Klientem, jego ścieżką dążącą do rozwiązania problemu. Rolą osoby pomagającej nie jest zatem dawanie gotowych propozycji rozwiązań trudnej sytuacji życiowej Klienta, a umiejętne wydobywanie z niego zasobów pozwalających na wyjście z szeroko pojętej sytuacji kryzysowej. Drugie szkolenie to Metodyka i dokumentacja asystenta rodziny. Szkolenie to było skierowane do osób rozpoczynających pracę jako asystent rodziny, pozwalające na zdobycie i usystematyzowanie wiedzy dotyczącej prowadzenia i sporządzania dokumentacji w zgodzie z metodyką pracy asystenta rodziny. Kolejne szkolenie dotyczyło tematu pracy z trudnymi zachowaniami i rozwijanie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży. Szkolenie to miało na celu wyposażyć w wiedzę asystentów rodziny, którzy coraz częściej spotykają się z trudnościami wychowawczymi sprawianymi przez dzieci i młodzież, będące wynikiem zaburzeń z zakresu zespołu Aspergera, Autyzmu, FAS, hiperkinetyki, a także szeroko pojętych sprzężonych niepełnosprawności, czy zaburzeń rozwojowych.

W superwizjach uczestniczyli asystenci rodziny, którzy wyrazili wolę doskonalenia warsztatu pracy za pomocą tego narzędzia. Superwizja jest formą procesu uczenia się, w którym osoba zgłaszająca się pracuje z bardziej doświadczonym specjalistą-superwizorem nad pogłębianiem, rozwojem i wzbogacaniem warsztatu pracy. Superwizja ma służyć budowaniu samoświadomości w pracy zawodowej, co w konsekwencji ma wpływać na jakość świadczonej pracy na rzecz rodziny, a jednocześnie ma przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu.

3. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny

W związku z wypełnianiem zadań wsparcia dla rodzin przeżywających trudność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2024r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie zatrudniał 9 asystentów rodziny. Do miesiąca czerwca 2024 dwóch asystentów było zatrudnionych na ½ etatu. Natomiast od miesiąca sierpnia 2024 zatrudnionych na pełny etat było 8 asystentów, a na ½ etatu jeden asystent. Sześcioro z nich bezpośrednio współpracowało z rodzinami objętymi zakresem działań sekcji środowiskowych. Jeden z asystentów do czerwca 2024r. zakresem działań obejmował rodziny mniejszości romskiej,

a dwóch zajmowało się rodzinami dotkniętymi przemocą domową, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”.

Zakres pracy asystentów rodziny obejmował przede wszystkim cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodziną,
- bezpośrednią pracę z dzieckiem,
- pośrednie działania na rzecz dziecka i rodziny oraz zmian w niej zachodzących poprzez współpracę z instytucjami i osobami zaangażowanymi w działania na rzecz rodziny,
- doskonalenie własnego warsztatu pracy.

Asystenci rodziny podejmowali działania, które zmierzały do dokonania diagnozy sytuacji rodzin objętych ich wsparciem. Biorąc pod uwagę diagnozę i po sprecyzowaniu mocnych stron rodziny oraz jej potencjału, jak również występujących trudności i stopnia motywacji do poszukiwań rozwiązań tychże trudności razem z rodziną układano plan pracy, który miał na celu wypracowanie przez rodziny trwałych zmian zachowań w funkcjonowaniu systemu rodzinnego. Ponadto w sytuacjach tego wymagających kierowano rodziny bądź też poszczególnych ich członków do specjalistycznego wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, psychoterapeutycznego bądź medycznego, a w szczególnych sytuacjach do placówek wsparcia całodobowego.

W ramach działań wychodzących poza zakres obowiązków asystenci współtworzyli i brali udział w festynach dla rodzin, w tym dla dzieci z niepełnosprawnością oraz organizowali i pozyskiwali darczyńców dla zabezpieczenia rodzin objętych wsparciem m.in. w artykuły spożywcze, odzież, meble, zabawki i przybory dla dzieci.

W 2024r. wsparciem asystentów było objętych 127 rodzin. W rodzinach korzystających ze wsparcia asystenta rodziny przebywało 462 dzieci. Z asystentem rodziny zakończyło współpracę 19 rodzin, w tym:

- 14 rodzin osiągnęło poprawę funkcjonowania,
- 2 rodziny zaprzestały współpracy poprzez złożenie rezygnacji ze wsparcia,
- 3 rodziny z innych powodów (tj. 1 z powodu zmiany miejsca zamieszkania, 1 ze względu na zgon dziecka, 1 z powodu osadzenia w Zakładzie Karnym).

W 2024 r. na realizację zadania wspierania rodzin przez asystentów rodziny wydatkowano środki w wysokości 822 861,64 zł, w tym ze środków własnych gminy – 576 945,21 zł, z innych źródeł – 245 916,43 zł.

Inne źródła obejmują:

- Dodatki do wynagrodzeń asystentów oraz dofinansowanie wynagrodzeń asystentów rodziny w ramach programu „Asystent rodziny w 2024 roku”, finansowane ze środków Funduszu Pracy,
- Dodatki motywacyjne wypłacane w ramach programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024–2027”, finansowane z budżetu państwa

4. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa

Na terenie miasta funkcjonują 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 1 punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zlokalizowane w Ośrodku Pomocy Społecznej, Centrum Inicjatyw Społecznych, Centrum Pracy Socjalnej, Centrum Aktywizacji Społecznej i w Miejskim Domu Kultury Batory, które mają na celu zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Osoby mogły skorzystać z poradnictwa prawnego szczególnie w zakresie prawa rodzinnego. Miały również bieżący dostęp do poradnictwa specjalistycznego w szkołach oraz Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w ramach ich kompetencji.

W celu dostarczenia wiedzy i nabywania umiejętności opiekuńczo – wychowawczych zorganizowano i prowadzono treningi rodzicielskie w ramach „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców”. Zajęcia adresowane były do rodziców oraz opiekunów szukających sposobu na nawiązanie głębszych i cieplejszych relacji z dziećmi. Miały one na celu m.in. naukę poprawnego budowania relacji i więzi emocjonalnej z dzieckiem, wyznaczania granic w wychowaniu, usprawniania komunikacji w rodzinie, rozwiązywania konfliktów, wspierania dziecka w procesie dochodzenia do dorosłości oraz doskonalenia swoich kompetencji wychowawczych.

Miejscem realizacji zajęć był Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie. Czas trwania zajęć stanowił cykl 10 spotkań po 3 godziny zegarowe. Przeprowadzono 1 edycję warsztatów dla rodziców. Do udziału w cyklu spotkań przystąpiły łącznie 23 osoby, w tym 18 kobiet i 5 mężczyzn. Zajęcia prowadzone były w okresie od 08.04.2024r. do 10.06.2024r.

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Forma wsparcia rodziny jaką jest placówka wsparcia dziennego, pozytywnie wpływa na rozwój dzieci i młodzieży, na ich postępy w nauce, a także kształtuje pozytywne relacje społeczne. Na dzień 31.12.2024r. na terenie Miasta funkcjonowało 7 placówek wsparcia dziennego, w tym 4 w formie placówki opiekuńczej, 1 w formie podwórkowej oraz 2 w formie opiekuńczo-specjalistycznej. Placówki finansowane były ze środków własnych Miasta Chorzów – poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym zadania polegającego na „Zapewnieniu, w ramach placówek wsparcia dziennego, pomocy dzieciom i młodzieży oraz rodzinom z zaburzoną funkcją opiekuńczo-wychowawczą, w szczególności z problemem alkoholowym”.

Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie Miasta w 2024r.

Lp.	Podmiot prowadzący	Nazwa placówki	Dni i godziny funkcjonowania	Liczba miejsc	Liczba dzieci*	Kwota wydatkowana
1	Chorzowskie Stowarzyszenie Pomocy "Serce"	Placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego CHATKA na Ratuszowej przy Szkole Podstawowej nr 37	Od poniedziałku do piątku – przez 4 godziny dziennie	30	44	171 600zł**
2		Placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego CHATKA na 3 Maja przy Szkole Podstawowej nr 15	Od poniedziałku do piątku – przez 4 godziny dziennie	30	37	170 000zł**

3		Placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego CHATKA na Piotra przy Szkole Podstawowej nr 22	Od poniedziałku do piątku – przez 4 godziny dziennie	30	30	166 100zł**
4	Stowarzyszenie „Chorzowska Lauba”	Placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego Świetlica opiekuńcza „Dziupla pod Chmurką”	Od poniedziałku do piątku – przez 4 godziny dziennie	30	39	197 320 zł
5	Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny	Placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczo - specjalistycznego Świetlica Środowiskowa - Socjoterapeutyczna „Pod Mychą”	Od poniedziałku do piątku – przez 5 godzin dziennie	30	37	241 500zł
6	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo	Placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczo - specjalistycznego Świetlica Socjoterapeutyczna św. Wincentego a Paulo	Od poniedziałku do piątku – przez 8 godzin dziennie	30	38	233 015zł
7	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów”	Placówka Wsparcia Dziennego w formie pracy podwórkowej	Od poniedziałku do piątku – przez 7 godzin dziennie	30	161	124 000zł
Ogółem				210 miejsc	386	1 303 535zł

ŹRÓDŁO: Wydział Polityki Społecznej

*narastająco w ciągu roku

** W związku ze zwrotem przez Stowarzyszenie w styczniu 2025 r. niewykorzystanej kwoty dotacji w wysokości 7 300 zł [1], 7500 zł [2] oraz 1 500zł [3] rzeczywista kwota wydatków poniesionych przez Miasto wyniosła 1 287 235zł

W związku ze zlecaniem przez Miasto powyższego zadania, przekazano podmiotom prowadzącym placówki wsparcia dziennego środki na wypłatę dodatków motywacyjnych dla zatrudnionych tamże pracowników w ramach Programu rządowego „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027” w łącznej wysokości 26 835,54zł, odpowiednio:

- Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów” – 11 693,74zł
- Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia a Paulo - 15 141,80zł.

6. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W 2024r. na terenie miasta nie funkcjonowały rodziny wspierające z uwagi na brak kandydatów.

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej przez rodziców prowadzony był przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny. W tym zakresie pracownicy współpracowali w szczególności z kuratorami sądowymi, sądem, szkołami oraz specjalistami innych instytucji działających na terenie miasta. W przypadku stwierdzenia rażących zaniedbań względem dziecka występowali do Sądu o wydanie zarządzeń opiekuńczych.

II. Potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny.

1. Zabezpieczenie środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodziny oraz podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych, w tym na:
 - szkolenia,
 - superwizje.
2. Utrzymanie poziomu finansowania istniejących placówek wsparcia dziennego i zapewnienie dzieciom optymalnej ilości miejsc oraz wsparcia.
3. Zabezpieczenie środków finansowych w zakresie dostępu rodzin do specjalistycznego poradnictwa.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez dostęp do specjalistycznego poradnictwa. Niezbędne jest zatem dalsze finansowanie usług związanych w szczególności z udzielaniem:

- porad prawnych realizowanych przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów,
- porad psychologicznych realizowanych przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii,
- porad rodzinnych obejmujących szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną w wymiarze czasu pracy umożliwiającym dostępność wszystkim rodzinom potrzebującym pomocy i wsparcia.

4. Inne potrzeby:

- organizowanie warsztatów i treningów rodzicielskich podnoszących umiejętności opiekuńczo-wychowawcze, ze szczególnym uwzględnieniem finansowania prowadzonego przez tut. Ośrodek programu o charakterze warsztatowym pt. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”,
- monitorowanie rodzin, którym przywrócono opiekę nad dziećmi z pieczy zastępczej i ich wspieranie mające na celu utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej.
- zapewnienie środków finansowych na poradnictwo psychologiczne dla wybranych rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny poprzez regularne uczestnictwo w terapii dorosłych członków rodziny bądź dzieci.

PODSUMOWANIE

Biorąc pod uwagę działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny podobnie jak w latach ubiegłych nadal zachodzi konieczność wzmożonego monitorowania sytuacji rodzin, jak również niezwłocznego reagowania na sytuacje kryzysowe w rodzinie mogące zagrażać stabilnej sytuacji rodzinnej dziecka. Ważnym zadaniem jest skuteczna pomoc rodzinom

my

przeżywającym trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona i pomoc dla nich, która może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami dlatego ważne jest tworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin – systematycznie realizowanego przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz współpracujące organizacje pozarządowe.

KIEROWNIK
Centrum Aktywności Społecznej
mgr Aleksandra Weindich

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Teresa Gabor